

DRAFT PLANI I VEPRIMIT RINOR LOKAL LIPJAN

2019 - 2021

LIPJAN, MARS 2019

PLANI I VEPRIMIT I KËSHILLIT TË VEPRIMIT RINOR LOKAL (2019-2021) LIPJAN

Plani i Veprimit Rinor Lokal-Lipjan, nënkupton politikën lokale për rini për periudhën kohore 2019-2021. Kjo është strategji gjithëpërfshirëse për të rinjtë e komunës së Lipjanit, duke u bazuar në nevojat dhe pjesëmarrjen e të rinjve. Ky plan ka të bëjë me veprim, pjesëmarrje, arsimim, punësim, shëndetësi, ka të bëjë me shumicën e çështjeve dhe problemeve, me të cilat të rinjtë e komunës sonë ballafaqohet çdo ditë.

Plani i Veprimit Rinor Lokal Lipjan, synon që të përmirësoj gjendjen e të rinjve, duke përfshirë institucionet të qeverisë komunale dhe jo-qeveritare në identifikimin dhe përmbushjen e nevojave të të rinjve duke gjetur mënyra dhe mekanizma për pjesëmarrjen e të rinjve në procesin e vendimmarrjes në komunën e Lipjanit.

Plani i Veprimit Rinor Lokal është dokument strategjik afatmesëm i Komunës së Lipjanit i cili orjenton shërbimet rinore për një periudhë tre vjeqare dhe hartohet nga Sektori i Rinisë pranë Drejtorisë për Kulturë, Rini dhe Sport në partneritet dhe duke u konsultuar rregullisht me Këshillin e Veprimit Rinor Lokal-Lipjan, si dhe dhe me kontributin e shumë aktivistëve të rinj dhe OJQ-ve Rinore.

Ky plan përcakton mënyrat e qasjes së politikave rinore komunale ndaj të rinjve në bazë të nevojave të të rinjve në komunën e Lipjanit.

Plani i Veprimit Rinor Lokal Lipjan është i dedikuar për të rinjtë e moshave 15 – 24 vjeç dhe çdo kush që i takon kësaj grupmoshe do të përfitoj në mënyrë të drejtpërdrejtë ose indirekte, pa dallim moshe, race, gjinie dhe religjioni.

Plani i Veprimit Rinor Lokal Lipjan promovon bashkëpunimin ndërmjet organizatave rinore, grupeve jo formale dhe qeverisë Lokale dhe në të njëjtën kohë ndërlidh politikat ndër-sektoriale në mes të drejtorive të Komunës së Lipjanit, që ndërlidhet me të rinjtë në fushën e politikave dhe programeve rinore.

Politikat e Drejtoratit të Kulturës, Rinisë dhe Sportit në Komunën e Lipjanit

Sektori i Rinisë në kuadër të Drejtorisë për Kulturë, Rini dhe Sport vepron në këto politika rinore:

- **Promovimi i Vullnetarizmit**
- **Integrimi i grupeve të marginalizuara**

- **Fuqizimi i Organizatave Rinore (seminare, trahime, kurse për aftësimin e të rinjve etj)**
- **Edukim jo-formal (stimulimi i të miturve për edukim dhe arsim)**
- **Punësimi i të rinjve**
- **Infrastruktura Rinore**

Ne periudhën kohore korrik – dhjetor 2018, DRSK në bashkëpunim me KVRL-Lipjan kanë zhvilluar takime me të rinjtë e gjitha komuniteteve, me OJQ-të rinore si dhe me grupet e synuara, ku si rezultat i këtyre takimeve, kanë dalë këto rekomandime:

- Të rinjtë kanë nevojë të përfitojnë përvoja ndërkombëtare dhe shkëmbime njohurish në shtete të ndryshme.
- Kampanja vetëdijesuese me qëllim të ngritjes së njohurive të të rinjve lidhur me ligjin për fuqizim dhe pjesëmarrje të rinisë, udhëzime administrative në fushën e rinisë si dhe planin e veprimit rinor lokal.
- Të ndërmerren veprime kundër braktisjes së shkollimit nga të rinjtë.
- Kampanjave vetëdijesuese për rrezikun dhe pasojat e dukurive negative.
- Angazhim më i madh i të rinjve në aktivitete rinore kulturore, sportive dhe rekreative.
- Të ndërmerren veprime për rritjen e sigurisë në shkolla dhe në lokalitetet që frekuentohet nga të rinjtë

Duke u bazuar në Politikat e Drejtoratit për Kulturë, Rini dhe Sport dhe pas konsultimeve me KVRL-Lipjan, DKRS ka përcaktuar këto fusha kryesore të intervenimit:

- **Pjesëmarrja e të rinjëve**
- **Edukimi jo-formal**
- **Punësimi i të rinjëve**
- **Puna vullnetare**
- **Edukimi Shëndetsor dhe Mjedisi i Sigurt**
- **Shënimi i ditëve që ndërlidhen me rininë**

1. Pjesmarrja

Të rinjtë konsiderohen pjesë vitale për zhvillimin e shoqërisë kosovare. Komuna e Lipjanit angazhohet që të përfshijë të rinjtë në proceset vendimmarrëse duke i nxitur të rinjtë dhe duke ju krijuar kushte që të bëhen qytetar aktiv të shoqërisë. Për të aritur këtë qëllim Komuna e Lipjanit përkrah strukturat dhe mekanizmat rinor në nivel komunal. Njëri ndër mekanizmat kryesor që ka për qëllim të bëjë përfaqsimin e të rinjve dhe organizatave rinore është Këshilli i Veprimit Rinor Lokal-Lipjan (KVRL-L), i cili është organ që vepron në bazë të Ligjit për Fuqizim dhe Pjesëmarrje të Rinisë, Neni 10 dhe Neni 11 si dhe Udhëzimit Administrativ Nr. 09/2010 për Përgjegjësitë dhe procedurat e themelimit dhe funksionimit të Këshillave të Veprimit Rinor në Kosovë. Komuna e Lipjanit gjatë 2019 - 2021 do të përkrah edhe struktura tjera të cilat kontribuojnë në ngritjen e pjesmarrjes së të rinjve.

1.1 KVRL- Lipjan, sipas Ligjit për Fuqizim dhe Pjesëmarrje të Rinisë dhe Udhëzimit Administrativ Nr. 09/2010 ka këto Përgjegjësi, Obligime dhe Detyra kryesore:

- Të fuqizoj organizatat rinore të komunës ku ato veprojnë për të ndërtuar një vizion të përbashkët për të rinjtë
- Të ndërmarrë veprime gjegjëse si dhe të përgatisë planin e veprimit për të arritur një vizion të tillë
- Të promovoj vizionin e specifikuar në pikën 1 të këtij neni dhe t'ua përcjellë planin e veprimit të përcaktuar në pikën 2 të këtij neni institucioneve të pushtetit lokal dhe organeve e organizatave tjera që adresojnë çështje të rinisë në komunë
- Të promovoj, koordinoj dhe shkëmbej përvojat e mira me organizata tjera rinore
- Të bashkëpunoj lidhur me çështjet që prekin interesat e rinisë me institucionet e tjera publike dhe private, vendore dhe ndërkombëtare.
- Të përfaqësoj organizatat rinore para institucioneve gjegjëse lokale
- Të adresojë çështjet e të rinjve para institucioneve komunale dhe para personave të tjerë publik dhe privat por edhe në takimet me KQVR-në kur ata janë pjesë e saj
- T'ju ofrojë mendime e këshilla organeve dhe institucioneve komunale për veprimet që ato duhet ndërmarrë lidhur me të rinjtë në Komunë
- Të paraqesë qëndrime për dokumentet ligjore dhe dokumentet e tjera sa u përket çështjeve të të rinjtë në Komunë
- Të marrë pjesë në hartimin, zbatimin, vlerësimin dhe drejtimin e politikave lidhur me çështjet e të rinjve
- Të marrë pjesë dhe të kontribuoj në hartimin e Planit të Veprimit Rinor të Komunave Kosovare dhe në hartimin e peticioneve dhe rezolutave për Rininë
- Në bashkëpunim me Komunën organizon Konferencën Vjetore për Rininë e Kosovës
- Të marrë pjesë dhe të kontribuoj në hartimin e propozimit të buxhetit vjetor komunal për rini
- Të bëjë planifikimin e aktiviteteve të shërbimit rinor vullnetar dhe aktiviteteve tjera për të rinjtë

Komuna e Lipjanit përmes këtij plani dhe në bazë Udhëzimit Administrativ Nr. 09/2010, do të mbulojë të gjitha shpenzimet që rezultojnë nga organizimi i Kuvendit të KVRL-Lipjan duke përfshirë: shpenzimet administrative të sekretariatit, shpenzimet e udhëtimit për pjesëmarrës në Kuvendin e Këshillit të Veprimit Rinor Lokal-Lipjan shpenzimet për mëditje (vendosje dhe ushqim) sipas standardeve në fuqi dhe shpenzimet për shërbimet administrative të mbledhjes. Komuna angazhohet ti siguroj KVRL-Lipjan, një hapsirë për zyrë dhe shpenzimet komunale të kësaj zyre e cila do të vendoset në njëren nga objektet publike që posedon Komuna, poashtu mbulon edhe shpenzimet për qëndrueshmëri funksionale, ku përfshihen shpenzimet administrative për zyrë, shpenzimet për takime me kryesinë dhe bordin dhe shpenzime tjera që lidhen drejtpërdrejt me funksionimin e KVRL-Lipjan sipas rolit të saj të përcaktuar me ligj.

1.1.2 Kuvendi Zgjedhor i KVRL-Lipjan

Kuvendi mbahet çdo 3 vite, ku përfaqësuesit e organizatave rinore dhe të rinjtë e Klubeve Rinore do të mund të ishin të përfshirë në rifreskimin e strukturave të Këshillit të Veprimit Rinor Lokal – Lipjan, ku do të zgjedhin përfaqësuesit e tyre në mekanizmin përfaqësues të tyre.

1.1.3 Sekretariati i KVRL

Komuna e Lipjani do të marr përsipër ti mbuloj shpenzimet e domosdoshme për mbarëvajtjen e punëve të sekretariatit të KVRL Lipjan duke përfshirë; mbulimin e shpenzimeve ditore për Sekretarin e KVRL-Lipjan, shpenzimet komunale dhe materiale pune, mbulimin e shpenzimeve të transportit për mbledhjet e bordit.

1.2 Konferenca vjetore rini

Konferenca vjetore për rini do të organizohet nga KVRL-Lipjan në bashkëpunim me Drejtoratin për Kulturë, Rini dhe Sport në Komunën e Lipjanit, në të cilën do të merrnin pjesë edhe të rinjtë nga qytetet tjera dhe përfaqësues të institucioneve, me qëllim të shkëmbimit të praktikave të mira dhe efektive nga të gjithë pjesëmarrësit si dhe informimin e opinionit publik për të arriturat e këtyre mekanizmave në Sektorin e Rinisë në Komunën e Lipjanit. Këto konferenca do të sjellin edhe donatorë të ndryshëm në pjesëmarrje, në mënyrë që ata të shohin interesimin, organizimin dhe funksionimin e të rinjve të Lipjanit.

1.3 Hulumtimi i nevojave të të rinjve për vitet 2019-2021

Duke pasur parasysh se niveli i organizimit dhe pjesëmarrja e të rinjve në vendimmarrje, sipas vlerësimit, është mjaft i ultë në zonat rurale atëherë është e domosdoshme në terren të mbledhen statistika dhe të rekomandohen institucionet pranë Komunës së Lipjanit të zgjidhjen problemeve eventuale të të rinjëve. Pas analizave dhe mbledhjes së statistikave, po ashtu grupet e ndryshme rinore do të kenë mundësi që të krijojnë fokus-grupe të cilat do të ishin pjesë e trajnimeve, seminareve, projekteve si dhe fokus-grupeve të ndryshme. Ky aktivitet do të organizohet nga DRSK në bashkëpunim me KVRL-Lipjan dhe Grupet Jo-formale

1.4 Mbështetja e të rinjve të viseve rurale në Komunën e Lipjanit

Përmes planit të veprimit për rini 2019 - 2021 do të mbështeten të rinjtë e viseve rurale në Komunën e Lipjanit, në organizimin e aktiviteteve të tyre të ndryshme dhe duke ndikuar në përfshirjen e tyre në vendimmarrje. Tek komponenta e pjesëmarrjes në kuadër të

buxhetit është specifikuar linja e veçantë buxhetore që flet për themelimin dhe rifreskimin e klubeve rinore në fshatra si mundësi e mirë që të rinjtë e fshatrave të qasen në vendimmarrje dhe të zhvillojnë aktivitete përmes këtyre grupeve joformale që do të funksionojnë nën emrin "klub rinor", të cilët janë të përfaqësuar direkt në KVRL-Lipjan.

1.5 Tryeza dhe debate për rritjen e pjesëmarrjes në vendimmarrje

Është e rëndësishme që të vazhdohet me ngritjen e vetëdijes për rolin dhe rëndësinë që ka roli i shoqërisë civile aktive në Komunën e Lipjanit, që të rinjtë të jenë pjesë e vendimmarrjes. Sidomos në fushat që prekin jetën e tyre të përditshme, qoftë në institucionet edukative arsimore qoftë edhe në institucionet tjera. Organizimi i tryezave dhe debateve do të ndikojë në promovimin dhe nxitjen e rritjes së kualitetit të jetës së të rinjve përmes angazhimit të tyre në jetën publike dhe proceset vendimmarrëse.

2. Edukimi Jo Formal

Duke u bazuar në hulumtimin e nevojave të të rinjve nëpërmes takimeve, edukimi joformal zë një vend të rëndësishëm në kuadër të edukimit të të rinjve të komunës sonë. Për këtë shkak përmes këtij plani synojmë që të edukojmë të rinjtë në fusha të ndryshme. Komuna e Lipjanit angazhohet që të mbështesë organizatat rinore që ofrojnë shërbime për ngritjen e kapaciteteve të të rinjve. Gjatë periudhës kohore 2017-2019, DKRS do të orientojë ofrimin e këtyre shërbimeve përmes Qendres Rinore Publike, si dhe duke hapur thirrje për OJQ Rinore të cilat do të ofrojnë programe/aktivitete për edukim Jo-Formal

2.1 Qendra Rinore Publike e Lipjanit

Qendra Rinore Publike e Lipjanit është vend ku të rinjtë e kanë si vend takim por edhe si vend ku mund të iniciohen dhe realizohen projektet e ndryshme me karakter rinor. Qendra Rinore Publike do të jetë hapsirë ku do të organizohen dhe mbahen aktivitete për edukimin Jo-formal. Komuna e Lipjanit merr përsipër për të siguruar resurset e nevojshme që kjo qendër të jetë e hapur rregullisht dhe të ofroj shërbimet që parashihen me Ligjin për Fuqizim dhe Pësmarrje të Rinisë si dhe Udhëzimin Administrativ për liqencimin e Qendrave Rinore. Komuna do të shpall konkurse për liqencim të OJQ-ve rinore si Qendër Rinore Publike, çdo 3 vjet, sipas ligjit për fuqizim dhe pjesëmarrje të rinisë.

2.2 Mbështetja e programeve/aktiviteteve për Edukim jo-formal

Me qëllim që të ofroj shërbime për të gjithë të rinjtë, DKRS do të jap përparsi programeve afatgjata dhe të qëndrueshme të cilat përfshijnë numër sa më të madh të të rinjve mundësisht për secilin të ri të ketë qasje dhe mundësi për të marrë pjesë në aktivitete për Edukim Jo-Formal. Komuna gjithashtu ka parasysh edhe nevojat tjera specifike për grupe dhe fusha tjera me interes për ngritjen e kapaciteteve të të rinjve.

2.3 Organizimi i kurseve të ndryshme për aftësim profesional dedikuar të rinjve

Drejtorati për Kulturë, Rinë dhe Sport në bashkëpunim me KVRL-Lipjan dhe organizatat tjera rinore, draftojnë një plan në bazë të nevojave për të ofruar shërbime. duke përfshirë kurse të ndryshme për gjuhë, kompjuter, gazetari, aktrim, muzikë, art, dhe hartim të projekteve.

2.4 Fuqizimi i Klubeve Rinore në Fshatra

Plani i veprimit rinor lokal do të jetë më i lehtë dhe i zbatueshëm me fuqizimin e Klubeve Rinore në Fshatrat e Komunës së Lipjanit të cilët do të jenë me afër aktiviteteteve rinore në kuadër të KVRL-Lipjan. Për të zbatuar planin për Rini në zonat rurale është i domosdoshëm fuqizimi i këtyre grupeve joformale të të rinjve nëpër fshatra, me kalimin e kohës këto grupe do të kishin mundur të jenë pjesë aktive edhe në proceset e vendimmarrjes si formë direkte e organizimit të tyre në zhvillimin e komunitetit ku jetojnë ata.

3. Punësimi i të rinjëve

3.1 Vetëdijësim i të rinjve për regjistrim në qendrën për punë sociale në komunën tonë

Një ndër projektet e vazhdueshme është fushatat për regjistrim, të cilat janë të domosdoshme për të parë dhe identifikuar numrin e të rinjve që përfundojnë shkollën dhe universitetet e ndryshme dhe janë të papunë. Këto fushata vetëdijësimi do të realizohet në zonat rurale dhe urbane.

3.2 Përkrahja për ndërmarrësit e rinj- Në kuadër të këtij aktiviteti do të mund të organizoheshin trajnime për nxitjen e bizneseve të vogla dhe të mesme duke u bazuar në idetë mbi biznes planet dhe idetë e të rinjve. Model ky i nxitjes së ndërmarrësve të të rinjve që aplikohet në BE.

4. Puna vullnetare

4.1 Organizimi i kampanjave për dhurimin e gjakut dhe aktivitete solidarizuese

4.2 Aktivitete për personat me nevoja të veqanta

4.3 Subvencionet për OJQ

5. Edukimi Shëndetsor dhe Mjedisi i Sigurt

Parandalimi i dukurive negative dhe edukimi shëndetësor i të rinjve

Aktivitetet në kuadër të kësaj politike, janë të lidhura me shënimin e datave ndërkombëtare siç janë:

5.1. 31- Maji Dita Ndërkombëtare Kundër Pirjes së Duhanit- Ky projekt në koordinim të plotë me Drejtorinë e Shëndetësisë dhe QKMF në Lipjan, do të jepte mundësinë e organizimit të debateve dhe tryezave të ndryshme kundër duhanit por edhe do të jepnin mundësin e zbatimit të ligjit kundër duhanit.

- 5.2. **28 QESHORI DITA KUNDËR NARKOTIKËVE**- Në këtë ditë me organizime dhe seminare të ndryshme do të mund të ngrihej vetëdija për pasojat që sjell narkomania dhe në të njëjtën kohë do të mund të merreshin më shumë udhëzime mbi parandalimin të kësaj dukurie.
- 5.3. **1 Dhjetori Dita Ndërkombëtare kundër HIV/ AIDS**
Në bashkëpunim me Drejtoratin e Shëndetësisë dhe DRSK do të organizonte debate në komunën e Lipjanit për të dhënë informacione dhe për të ngritur shkallen e vetëdijes tek të rinjtë për HIV-AIDS.
- 5.4. **Parandalimi i dukurive negative në Shkollat e Komunës së Lipjanit**
Në kuadër të planit veprues mbi identifikimet dhe parandalimin e dukurive negative në shkolla, mendohet të organizohen takime, tryeza dhe debate mbi mundësinë dhe mënyrat e parandalimit për të njëjtën kohë edhe ofrimin e partneritetit si dhe përkujdesjes institucionale të të rinjve në shkolla.
- 5.5. **Kampanja vetëdijesuese kundër radikalizmit fetar dhe promovimin e paqes në mes komuniteteve**
Në kuadër të kësaj politike është e domosdoshme që të ketë një angazhim më të madh nga gjitha institucionet komunale si dhe nga Policia e Kosovës, ku bashkarisht të organizohen takime që do të ndikonte në parandalimin e prezencës të prirjeve radikale fetare tek të rinjtë tonë si dhe do të promovohet paqja në mes komuniteteve, toleranca dhe bashkëjetesa ndëretnike e ndërfetare.

6. Shënimi i ditëve që ndërldihen me rininë

- 6.1. **12 Gushti , Dita Ndërkombëtare e Rinisë**
Në kuadër të ditës ndërkombëtare të rinisë, në Lipjan parashihen aktivitete gjithëpërfshirëse me të rinjtë e zonave rurale dhe urbane të të gjitha komuniteteve
- 6.2. **Dita e Rinisë së Lipjanit** - Dita e Rinisë së Komunës së Lipjanit shënohet në kuadër të Muajit të Rinisë që organizohet nga MKRS në bashkëpunim me DKRS dhe njëherit është mobilizimi i të rinjve në tërë Kosovën në këtë rast edhe në Komunën tonë, rreth aktiviteteve të shumta që kanë për qëllim bashkëpunimi në mes të rinjve, sensibilizimi e opinionit për rolin e rëndësishëm të rinisë në shoqëri dhe përkushtimin e institucioneve dhe organizatave përkatëse ndaj rinisë.. Dita e Rinisë në Komunën tonë është në muajin Shtator. Ky aktivitet organizohet në bashkëpunim me KVRL-Lipjan, organizatat rinore dhe shoqëria civile.
- 6.3. **Organizimi i aktiviteteve rekreative me karakter garues për të rinjtë e Lipjanit**
Në të kaluarën lojërat rekreative me karakter garues kanë qenë shumë aktuale dhe kanë qenë pjesë e largimit të të rinjve nga rruga. Këto lojëra do të mund të organizoheshin në pjesët rurale të komunës se Lipjanit.